

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRA D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

La diversitat musical a l'aula de primària

Alumna: Irene Garcia Peirats

Directora: María Amparo Porta Navarro

Àrea: Didàctica de l'Expressió Musical

Curs acadèmic: 2016-1017

ÍNDIX

1. Agraïments
2. Resum
2.1. Paraules clau
3. Introducció
3.1. Presentació del problema
3.2. Revisió teòrica
3.3. Projecte musical inclusiu
3.4. Resultats d'aprenentatge i objectius
4. Metodologia
4.1. Participants
4.2. Instruments d'avaluació
4.2.1. Observació directa
4.2.2. Qüestionaris
4.2.2.1. Enquesta dirigida als alumnes d'escoles de primària i alumnes de l'ESO
4.2.2.2. Enquesta dirigida als alumnes del CEIP Juan Carlos I d'Almenara
4.3. Procediment
5. Resultats
6. Discussió i Conclusions
6.1. Discussió davant l'observació directa
6.2. Discussió davant els qüestionaris
6.2.1. Objectiu: correcta integració de tots els membres d' <i>Estany's Band</i>
6.2.1.1. Afirmació: falta d'una correcta integració de l'alumnat d'altres escoles
6.2.2. Objectiu: recerca d'interessos i creació de motivació dels membres d' <i>Estany's Band</i>
6.2.2.1. Afirmació: falta de motivació i interès davant una metodologia tradicional
6.2.3. Objectiu: recerca d'un aprenentatge significatiu dels membres d' <i>Estany's Band</i>
6.2.3.1. Afirmació: falta d'un aprenentatge significatiu a altres escoles i IES
6.2.4. Objectius aconseguits
6.2.5. Limitacions i propostes de millora
6.2.6. Conclusions
7. Bibliografia i webgrafia
7.1. Materials complementaris
8. Índex d'annexos

Índex d'il·lustracions

Il·lustració I. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “T’agrada o t’agradava l’assignatura de música?”

Il·lustració II. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “Creus que és útil l’assignatura de música de l’escola?”

Il·lustració III. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “Si eres músic, t’avorreixes o t’avorries en les classes de música?”

Il·lustració IV. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “Creus que és útil l’assignatura de música de l’escola?”

Il·lustració V. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “Si no eres músic, sabries interpretar una partitura?”

Il·lustració VI. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “Segueixes/seguies el ritme de les classes?”

Il·lustració VII. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “Et sents/senties part del grup i útil de la teua tasca a classe?”

Il·lustració VIII. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “T’ha creat el gust musical per voler seguir en contacte amb el món de la música?”

Agraïments

A Lluís Granell, qui m’ha obert els ulls i destapat l’oïda.

Tot allò que escric a continuació, ho he après d’ell. Aquest TFG no hauria segut possible sense el seu treball incessable en el projecte d’*Estany’s Band* i la seua paciència infinita en l’ajuda de la meua formació.

Resum

L'assignatura de música a les escoles presenta certs reptes. El fet que molts alumnes tinguen una formació musical fora de l'escola, fa que el nivell de partida d'aquests siga més elevat al de la resta d'alumnat que sols rep una hora a la setmana de música. Aquest fet, provoca una diferència de nivells que ens obliga a buscar una correcta resposta educativa per tal d'adaptar-nos a les necessitats de cada alumne/a i no excloure a cap col·lectiu.

Per altra banda, molts alumnes no consideren l'assignatura de música útil ni atractiva. Aquest criteri pot ser induït per la utilització d'una metodologia més aviat tradicional i poc motivadora, causant, a més, un aprenentatge poc significatiu.

Com es pot canviar aquesta visió de la música des de l'aula? Com a proposta d'un canvi metodològic que pretén donar resposta a aquestes problemàtiques, es presenta al llarg del treball el projecte que es du a terme a l'aula de música del CEIP Juan Carlos I d'Almenara des del curs 2007-2008, dirigit per Lluís Granell, el mestre de música. Aquest projecte pren la forma d'una agrupació musical anomenada *Estany's Band* on els alumnes de 6é de primària interpreten durant tot el curs obres dels diferents estils de música moderna i es preparen per a dur a terme concerts per a institucions i públic divers.

L'objectiu d'aquest treball és, primer, conèixer les mancances de l'assignatura de música en les escoles de la Comunitat Valenciana, per a després examinar si aquesta proposta de projecte aconsegueix donar resposta a les necessitats i interessos de tot l'alumnat, així com si assoleix crear un aprenentatge significatiu despertant l'interés per la música.

Per a sostenir-ho, s'ha realitzat un estudi mitjançant l'observació directa del desenvolupament de les classes en l'estada de pràctiques al centre, així com per mitjà d'enquestes per a l'obtenció de l'opinió, referent a aquestes qüestions, dels membres d'*Estany's Band*. També s'ha requerit l'opinió d'altres estudiants de diverses escoles per tal de conèixer realment la situació d'aquesta matèria a les escoles.

Paraules clau: inclusió, motivació, aprenentatge significatiu, *Estany's Band*.

Introducció

Presentació del Problema

A continuació es presenta un treball empíric que pretén reflectir la situació de l'assignatura de música a les escoles, per tal de millorar-la pel que fa a la falta de recursos per donar resposta a la gran diversitat d'alumnes a l'aula, així com a la falta de motivació que genera als alumnes causada

per estratègies i recursos allunyats dels interessos de l'alumnat. Per aquest motiu, es proposa un projecte que creem que dóna resposta a aquestes dues carències, i es fa un estudi per tal de comprovar que és una bona pràctica.

L'assignatura de música desperta certa controvèrsia. Hi ha un pensament generalitzat davant aquesta àrea a considerar-la com una assignatura per a passar l'estona. Ja ho va dir el ministre d'Educació Wert: *"Hi ha assignatures que distrauen"*. Però per altra banda, són nombrosos els autors que consideren l'aportació d'importants beneficis per a la formació integral de les persones.

Per sort, la música cada volta està més present en la societat. Hi ha molts xiquets i xiquetes que s'inicien en l'educació musical especialitzada, ja siga de manera reglada en els Conservatoris, o no reglada en les Escoles de Música. Però aquest fet provoca desigualtats dins l'aula de música de l'escola.

És coneguda la gran diversitat que es troba a les escoles: xiquets i xiquetes amb característiques, interessos, capacitats, necessitats i ritme d'aprenentatge diferents. Si a aquests fets se suma la diferència de continguts assimilats d'aquells alumnes que reben una ensenyança especialitzada fora de l'escola i els que sols gaudeixen d'una hora a la setmana de l'assignatura de música, les diferències s'agregen.

A més a més, la metodologia recurrent usada fins al moment no ajuda a resoldre aquests desnivells. Aquesta se sol basar en classes magistrals d'explicacions teòriques d'aspectes musicals o història de la música i la repetició mecànica de posicions dels dits amb la flauta de bec i l'avaluació de cançons de tradició popular, on, a amagades, els/les alumnes s'apunten el nom de les notes perquè no hi ha manera d'aprendre-se-les.

Per a aquells alumnes que sols reben classes de música dins l'escola, pot ser una assignatura difícil, o com déiem abans, poc útil. Mentre que per a aquells alumnes que sí que reben una ensenyança especialitzada pot ser considerada una assignatura avorrida, donat que tot allò que s'explica, ja ho saben.

Revisió Teòrica

Cal analitzar si aquesta realitat de l'ensenyança musical és real a les escoles. Per a validar-ho, s'han consultat diferents fonts que donen la seua visió davant l'educació existent.

Trobem autors, com Díaz, que sostenen la importància d'un canvi d'ensenyament musical:

Hem de trencar amb la tendència a considerar l'ensenyament de la música com una cosa merament exclusiva d'aprenentatge de tècniques instrumentals, o de programar el seu ensenyament, partint d'un repertori que poc té a veure amb les inquietuds i interessos de qui la rep. (Díaz, 2010, p. 172)

Per una banda, s'ha de deixar enrere, doncs, la metodologia utilitzada fins al moment, basada més en aspectes teòrics que en el desenvolupament de capacitats perceptives, expressives, comunicatives o creatives. Aquest fet, com segueix afirmant Díaz, porta a l'avorriment dels alumnes i, a més, provoca una falta d'interés total. S'ha de buscar una pedagogia atractiva i adaptada als alumnes, relacionada amb les seues pròpies experiències, on es valoren i tinguen en compte les opinions i diferències individuals (Díaz, 2010).

Per altra banda, es requereix adaptar el material, els continguts i les metodologies de tal manera que tots els alumnes puguen arribar a assolir un aprenentatge significatiu, és a dir, vetllar per una educació inclusiva, basada en el principi que cada xiquet i xiqueta té unes característiques, interessos, capacitats, necessitats i ritme d'aprenentatge diferents, pel la qual cosa, el sistema educatiu ha d'adaptar-se i donar resposta a cada alumne i alumna segons aquesta diversitat, creant un aprenentatge individualitzat, on s'estimulen les capacitats de cada alumne/a.

Per a tractar aquesta diversitat, primer s'han de conèixer els factors causants. Aquests es poden dividir en dos grups. D'una banda, els factors d'àmbit sociològic, aquells procedents del context sociocultural i econòmic, com són les condicions familiars, el nivell sociocultural, els processos migratoris que poden causar desconeixement de l'idioma, l'absentisme escolar, etc. D'altra banda, els factors d'àmbit psicopedagògic, com poden ser els coneixements previs de l'alumnat, el ritme d'aprenentatge, la motivació i els interessos, les expectatives de futur escolar i professional, les distintes capacitats cognitives, etc. (Gómez, J. M., 2005, p. 202)

Per a aconseguir situacions d'aprenentatge inclusives s'ha de tindre present que l'element socialitzador és part indispensable (Fernández-Carrión, 2011). Es busca la finalitat de poder crear una xarxa de relacions interpersonals, que tots els alumnes puguen beneficiar-se de la resta de companys a través de treballs cooperatius, formant grups heterogenis (Fernández, 2003).

Per tant, s'ha de tindre en compte que aquest aprenentatge arribe a tot l'alumnat individualment, alhora que al grup sencer. Els treballs cooperatius són essencials per aconseguir el rendiment de tot l'alumnat, donat que cada membre aporta les seues petites diferències creant així la riquesa final del treball en grup, tots cap a un objectiu comú, i més en la música, que, com diu Hernández: *"És una de les àrees curriculars més útils per atendre adequadament la diversitat perquè pot proporcionar a cada alumne experiències actives globalitzadores, personalitzades i socialitzadores"* (Hernández, 2004, pàg. 16). Aprofitem-nos doncs, d'aquesta realitat per aconseguir l'objectiu que busquem.

No ens podem oblidar d'un factor decisiu per a l'adquisició d'un aprenentatge significatiu: la motivació. Per a aconseguir despertar aquesta motivació a l'alumnat, és necessari crear-los afinitat, interès o passió pel que estudien, Piaget, (Piaget, 1978, citat per Tomlinson, 2005). És

essencial que els continguts a treballar siguen significatius per a ells/es. S'han de veure com a protagonistes, hem d'aconseguir que siguen ells mateixos pel seu propi interès els/les qui vulguen aprendre allò que els volem transmetre. Una vegada aconseguida la motivació desitjada, l'aprenentatge serà assimilat.

Unit a la motivació, per a aconseguir un aprenentatge significatiu, és necessari aconseguir crear als alumnes dos aspectes fonamentals: identitat i alteritat. Identitat en el seu context, en la seua vida quotidiana, tractar de fer-los sentir únics i diferents. I alteritat com a eix complementari, lligat a les relacions. Hem de fer-los sentir-se part d'un grup i encontrar en la música un referent que els faça viure experiències úniques i irrepetibles (Porta, 2007).

És necessari doncs, conèixer la realitat de la nostra aula, els interessos dels/les alumnes per poder despertar eixa motivació que aconseguirà l'aprenentatge que busquem (Arévalo, 2010). I perquè aquest aprenentatge siga definitivament significatiu, s'hauria d'aconseguir despertar l'afició musical amb el propòsit que l'alumnat pugua tindre relació activa amb el fet musical durant tota la seua vida. (Cremades, 2004: 14)

Llavors, amb totes aquestes afirmacions de diferents autors, l'objectiu és clar: es necessita un canvi en la metodologia utilitzada fins al moment, que vetlle per poder donar resposta a la gran diversitat d'alumnat i, a més, que desperte interès i motivació al nostre alumnat. L'aula de música del CEIP Juan Carlos I d'Almenara s'ha conscienciat d'aquesta necessitat, i així ha sorgit fa deu anys un projecte que pretén cobrir eixe objectiu basant-se en les dues premisses: inclusió i motivació.

Projecte Musical Inclusiu

El projecte dut a terme a l'aula de música d'Almenara, va tindre el seu origen al curs 2007-2008, amb la formació d'*Estany's Band*, una innovadora banda escolar formada per tots els alumnes de 6é de primària del centre, i també amb la constitució de l'EMMA (Escola de Música Moderna d'Almenara) al llarg del curs escolar 202-2013, una oferta educativa inexistente al poble d'Almenara, per poder estudiar bateria, guitarra i baix elèctric.

Cada any, els nous alumnes de 6é es preparen per a dur a terme concerts per a institucions i públic divers, com a la Universitat Jaume I de Castelló, al pati de l'escola, al Centre Municipal de Cultura d'Almenara o al I.E.S. d'Almenara.

Es podria definir com un projecte musical, global, inclusiu i educatiu.

Com a projecte musical s'ha tingut en compte que la música és art, per tant treballa tots els aspectes de l'àrea artística. Així es troba tant la pràctica instrumental, com la vocal, el llenguatge, la dramatització, la dansa, i les arts gràfiques.

Tenint en compte l'alumnat, com a projecte inclusiu, s'ha intentat que tots els alumnes tinguin un paper important en la formació musical, desenvolupant tasques adaptades al seu nivell, tant si es tracta d'algun/a alumne/a amb necessitats educatives especials, com si es tracta d'algun/a que té estudis de música especialitzats i per tant, un nivell més alt a aquesta àrea. Tracta de garantir una igualtat d'oportunitats, i aconseguir que els integrants siguin conscients del paper que desenvolupen i la importància de la resta. Perquè aquest fet siga possible, els arranjaments cada any són originals i adaptats a les característiques de cada grup.

A més de treballar continguts exclusivament artístics, com a projecte educatiu, es treballen una sèrie de valors imprescindibles per al treball en grup, aconseguint així una tasca cooperativa. Es fomenta el respecte, la disciplina, la solidaritat, l'esforç personal, l'empatia, la responsabilitat, l'autonomia, la resolució de problemes...

Per últim, cal destacar la metodologia del projecte. En primer lloc, el repertori de cançons (annex I) és de música moderna, d'estils variats com jazz, rock, ska, reggae, salsa, pop, etc. Cançons que l'alumnat escolta a la ràdio i que ells mateixos poden interpretar. Aquesta música moderna és el primer punt de partida per a captar la motivació dels estudiants que requeríem al punt anterior (Zaragozà, 2009)

En segon lloc, es basa en la premissa de treballar l'oïda i la memòria, punt de partida per a una major comprensió i expressió creativa del fet musical (Díaz, 2010, p. 172). Es tracta d'escoltar la música i saber interpretar-la. Totes les cançons treballades, els/les alumnes les tenen interioritzades, entenen l'estructura, escolten els canvis d'acords, les entrades d'altres instruments, les seqüències harmòniques... Per a aconseguir açò, a l'inici de la presentació d'una nova obra, se'ls dona una partitura no convencional (annex II), amb una xicoteta estructura senzilla d'allò que han de tocar amb el seu instrument, perquè la puguin aprendre i poder així escoltar la música en compte de llegir-la. La música és com el llenguatge: s'ha de saber parlar amb fluïdesa. No seria el mateix si cada volta que es volguera dir alguna cosa s'haguera de llegir.

En tercer lloc, cada alumne escull el paper que vol tindre dins del grup d'*Estany's Band*. Poden elegir entre la gran diversitat d'instruments de l'aula, com instruments de làmines, o el consort de flautes, instruments de xicoteta percussió, o ser els/les cantants. A més, aquells que toquen instruments fora del col·legi, se'ls fa un arranjament per a incloure'ls a les cançons, com aquells que toquen percussió poden encarregar-se de la bateria. I no ens podem oblidar d'aquells que estudien baix i guitarra elèctrica. A l'aula de música hi ha cinc guitarres elèctriques i tres baixos. Inclús hi ha encarregats per a controlar les màquines de fum i de llums per als concerts, així com els qui graven els concerts, donat que també es necessita un càmera.

Cada paper és imprescindible i es pretén que els/les alumnes siguin conscients d'aquesta importància. Tots reben l'oportunitat de formar part d'aquest gran grup i anar junts cap a un objectiu comú. Ningú es queda fora, i cada paper està pensat per a les capacitats de cadascú.

Resultats d'Aprenentatge i Objectiu

A continuació es descriu el treball empíric realitzat per tal de comprovar que el projecte d'*Estany's Band* aconsegueix resoldre tots els pretesos com a projecte inclusiu i poder afirmar, així, que és una bona pràctica com a canvi metodològic que ha pretès adaptar-se als interessos, necessitats i motivacions de l'alumnat.

Així doncs, per tal de corroborar aquesta realitat, es realitza un estudi mitjançant diverses enquestes per als integrants del grup, per recollir l'opinió dels alumnes respecte a la seua vivència en les classes realitzades i per comprovar la correcta integració i motivació d'aquests com a membre de l'agrupació musical *Estany's Band*. També s'analitza el judici d'altres estudiants de diverses escoles per tal de comprovar si la realitat que descrivim, pel que fa a metodologia, interessos i integració d'altres escoles, és real.

Sintetitzant, l'objectiu de l'estudi és demostrar objectivament que es requereix un canvi de metodologia tradicional, causant d'un aprenentatge poc significatiu i poc adaptat a la gran diversitat d'alumnat. I a més, pretén analitzar si el projecte d'innovació dut a terme al CEIP Juan Carlos I, que pren la forma d'una agrupació musical, dona resposta a eixes carències.

Metodologia

Davant la realitat que creia conèixer com a estudiant i com a amant de la música, em vaig plantejar cursar la menció de música en una escola que realitzara experiències diferents a les quals estava habituada. Amparo Porta, mestra de la Universitat Jaume I i tutora d'aquest TFG, em va recomanar el col·legi Juan Carlos I d'Almenara. Aquest va trencar per complet la visió que tenia de l'assignatura de música.

Per a mi va ser tal el descobriment, que vaig voler centrar el meu TFG en el projecte que Lluís Granell duia entre mans. Pretenia analitzar, d'alguna manera, si el que veia realment donava resposta a les carències que sempre havia considerat que l'assignatura de música de l'escola presentava. Jo, com a músic, m'avorria en les classes de música, i no aprenia res nou. Els meus companys en canvi, no els interessava per a res, i tampoc els pareixia útil.

Se'm va ocórrer doncs, fer un estudi mitjançant l'observació directa i enquestes que reflectiren la visió tant d'estudiants d'altres escoles per tal de veure si la realitat que creia conèixer seguia existint, com dels estudiants del col·legi d'Almenara per saber si el que a mi em pareixia un

projecte ideal, realment donava resposta a una correcta inclusió de la gran diversitat d'alumnat, així com si era realment els pareixia un projecte motivador, útil i interessant.

A continuació es descriu la metodologia utilitzada per resoldre l'estudi. En un primer lloc, es descriuen els participants que formen part de la mostra enquestada. En un segon lloc, els instruments d'anàlisi que s'han requerit per a la realització de l'estudi. Com a últim terme, s'assenyala el procediment seguit per a l'assoliment d'aquest.

Participants

Per a portar-lo a terme, en primer lloc s'ha considerat indispensable l'elecció de la mostra. Es busca l'opinió i l'experiència de tres grups d'alumnat:

El primer d'ells i en el qual més se centrarà l'atenció, donat que és d'on procedeix l'objecte d'estudi, són els alumnes i les alumnes de 6é de Primària del col·legi Juan Carlos I d'Almenara. Actualment formen part 53 alumnes matriculats, dividits en dos grups, 6é A, amb 26 alumnes: 12 xiques i 14 xics; i 6é B amb 27 alumnes: 13 xiques i 14 xics.

Aquest grup naix de la necessitat de conèixer la correcta integració de cadascun d'ells dins l'aula, així com l'opinió que tenen enfront el grup *Estany's Band* del qual formen part.

Dins d'aquest col·lectiu, hi ha alumnes amb característiques molt dispars entre si, tant cognitivament com culturalment. Cal destacar una alumna amb Síndrome Down (totalment integrada). Demogràficament, hi ha una nombrosa immigració procedent majorment d'Albacete, Ciudad Real i Andalusia produïda després de la guerra civil i, sobretot, a partir de 1950, donada la riquesa agrícola de la zona. Les famílies són majoritàriament de classe mitjana, les quals moltes d'elles basen la seua economia al sector industrial (fonamentalment de taulellets) i el de serveis, al mateix municipi o pels pobles del voltant (Vila-real, Nules, La Vall, Quartell...).

El segon grup al qual va dirigida l'enquesta, és al col·lectiu d'alumnes de sisé de primària d'escoles de diversos pobles de la Comunitat Valenciana (annex III), escollits de manera aleatòria i estratificada, és a dir, s'ha passat l'enquesta a una classe de sisé de primària de diferents col·legis, per tal que el nivell fora el mateix al del grup anterior, per a aconseguir la màxima representativitat possible. Aquest grup d'estudi sorgeix de la necessitat de comparar com afecta una metodologia diferent de la treballada en l'escola d'Almenara, i si realment es donen les problemàtiques comentades a la introducció en les escoles de primària, com la falta d'una correcta integració a l'aula o la poca motivació per l'assignatura.

El tercer grup, són els/les estudiants de diferents Instituts d'Educació Secundària (annex III) de primer i segon de l'ESO. El propòsit d'incloure també a aquest col·lectiu és, a més de l'anterior, l'obtenció d'una mostra més gran, i per tant, més concreta de certes qüestions referents a la

motivació creada de l'assignatura de música a les escoles cap a un futur vocacional referent al món de la música. Es pretén saber si aquesta assignatura aconsegueix crear un aprenentatge significatiu proporcionant-los les ferramentes necessàries per a aconseguir una independència personal, i així poder sobrepassar les fronteres de l'escola.

Entre els instituts enquestats, es troba l'IES d'Almenara, on hi ha un conjunt d'alumnes que cursaren l'escolarització a l'escola d'Almenara. L'opinió d'aquests és molt important, i es tindrà en compte com un subconjunt diferent del de la resta d'alumnes escolaritzats en altres escoles, donat que aquests/es alumnes han format part del projecte d'*Estany's Band* en el curs escolar de sisé de primària. Es vol saber si ha repercutit positivament aquesta experiència musical.

Llevat d'aquest subgrup, el segon i el tercer grup s'analitzarà com si fóra un conjunt, donat que la visió que ens poden donar enfront l'assignatura de música de l'escola és vàlida independentment del nivell en el qual es troben. Malgrat això, s'han escollit els nivells de primer i segon de l'ESO per tal que el record d'aquesta assignatura a l'escola fora més recent.

Instruments d'Avaluació.

A continuació es descriuen els instruments d'avaluació utilitzats.

En un primer moment, per a validar el projecte inclusiu, s'ha requerit l'observació directa de la resposta de cada alumne/a a les classes de música del col·legi d'Almenara, així com s'ha fet una anàlisi dels materials que rep cada alumne segons les seues necessitats, com partitures, tant convencionals com no convencionals.

En un segon moment, s'han elaborat tres qüestionaris diferents per a cada grup de subjectes nomenat anteriorment, per tal de recavar l'opinió que tenen els membres d'*Estany's Band* davant el projecte, de la mateixa manera que comprovar com una metodologia més tradicional pot canviar la visió davant la música dels alumnes d'altres escoles, així com la correcta adaptació d'aquests a les classes de l'assignatura.

Observació directa. Per una banda, respecte a l'observació directa, es detallen algunes particularitats destacables que s'han anat veient per a l'elecció dels distints materials de treball a l'aula de música, així com aspectes relacionats amb el rol que cada membre té en el grup d'*Estany's Band*.

Al començament del sisé curs escolar, en el qual comença el projecte, el mestre de música té la suficient informació dels alumnes, donat que els coneix des que aquests cursaven primer de primària, per tal de procedir a la realització d'una atenció individualitzada. Sis anys en els quals s'han conegut les necessitats de cadascú, el ritme d'aprenentatge que necessiten, el nivell musical que tenen, les aficions i interessos, així com el nivell de lideratge que tenen dins del grup, que també és important a l'hora d'establir els rols per al projecte. En segon lloc, aquests coneixements

m'han sigut transmesos per poder fer una correcta anàlisi de la situació individual de cada alumne/a i comprovar la correcta integració al grup, i a més, he gaudit de quatre mesos de pràctiques al centre en els quals he anat coneixent totes aquestes particularitats.

Aquest fet ha permès adaptar els recursos musicals al nivell de cada alumne i alumna, tant dels que estudien música, com dels que tenen dificultats d'aprenentatge, així com adjudicar de manera aproximada el paper que protagonitzarà cada membre del grup. Malgrat açò, sempre es dona l'oportunitat d'elecció d'aquest paper als alumnes, donat que els interessos i la motivació és part imprescindible per a l'adquisició d'un aprenentatge significatiu. Així, cada alumne/a escull el paper que vol tindre dins del grup d'*Estany's Band*, tenint en compte l'instrumental necessari per a cada cançó, i el nivell de cada alumne/a dins de cada grup d'instruments. Els diferents instruments dels quals disposa l'aula de música són:

3 guitarres elèctriques (1 per a esquerrans), 1 guitarra electroacústica, 1 guitarra semiacústica, 3 baixos elèctrics, 4 Carrillons sopranos, 4 Carrillons contralts, 4 Xilòfons sopranos, 4 Xilòfons contralts, 2 Xilòfons baixos, 4 Metal·lòfons sopranos, 4 Metal·lòfons contralts, 2 Metal·lòfons baixos, 1 Flauta de bec sopranino, 3 Flautes de bec contralts, 2 Flautes de bec tenors, 1 Flauta de bec baixa, 1 Bateria completa, 1 Piano, 1 teclat i Instruments de xicoteta percussió: Yembé, Darbouka, Panderó, Rik, Cròtals, congues, bongos, etc.

Una vegada tots els estudiants han escollit instrument, les partitures que interpreta cadascú són adaptades al nivell que requereixen de manera individual, i cada any, els arranjaments es modifiquen per a adaptar-se a eixes capacitats i necessitats.

Per exemple, aquells que estudien guitarra o baix tenen partitures prou més avançades que aquells que no reben una educació especialitzada fora de l'escola. Però alhora, entre ells, el nivell és diferent, cadascú rep una partitura en la qual es troba còmode tocant, més simplificada o menys. El mateix ocorre amb aquells/es alumnes que toquen un instrument fora de l'escola, com hi ha aquest any, una trompa, un trombó, dues trompetes, un clarinet i una flauta travessera. Si aquests prefereixen tocar altre instrument en compte del seu, també se'ls dona l'oportunitat.

A més, dins de cada grup d'instruments, es té en compte el nivell de cada estudiant.

Pel que fa als instruments de làmines, normalment aquells que tenen més fluïdesa en la interpretació de les obres, són els que toquen els metal·lòfons o xilòfons baixos, donat que són els que més sonoritat provoquen i serveixen com a referència per a la resta.

En el consort de flautes passa el mateix. Aquells alumnes amb necessitats educatives especials són els encarregats de tocar les flautes sopranos, i se'ls fa un paper adaptat amb les notes sol, la, si, do i re, donat que en aquestes sols s'utilitza la mà esquerra i és el nivell més baix d'interpretació instrumental. Aquests papers solen ser els de flauta soprano 2. Un nivell un poc

més avançat és el de flauta soprano 1, i a continuació li segueixen la flauta sopranino, la contralt, la tenor i la baixa. D'aquestes quatre últimes, la flauta sopranino té una sonoritat més elevada i estrident que les sopranos, per tant requereix més precisió i delicadesa per a tocar-la. A més, sols es disposa d'una a l'aula, pel que l'alumna encarregada d'aquesta flauta té un nivell musical més elevat que la resta de flautes sopranos. El mateix ocorre quant a quantitat en les altres tres flautes: sols es disposa d'una baixa, que és tocada per un alumne amb certa destresa i seguretat musical; tres flautes contralts i dues flautes tenors. Per a aquestes últimes, també es té en compte, inclús, la llargària dels dits. Pareix una dada irrellevant, però és essencial donat que aquestes flautes tenors tenen els forats per als dits molt separats entre ells, pel que uns dits allargats faciliten el correcte tancament dels orificis.

Respecte als cantants, solen haver-hi més d'un/a pretendents, pel que a l'inici de la introducció de cada nova cançó se'ls dona l'oportunitat a aquells/es interessats i interessades, a estudiar-se la lletra per a passar un càsting. Aquell/a que millor canta la cançó és el/la qual farà de cantant. Cada cançó requereix un nombre de cantants, i aquest pot variar segons els/les alumnes que vulguen fer el paper.

En últim terme, calen destacar aquells alumnes que no mostren cap tipus d'interés enfront la música i els instruments de l'aula. Són alumnes amb absentisme escolar, o amb greus situacions familiars que han provocat una negativa total davant l'escola. Com l'objectiu del projecte no valora deixar a cap membre fora del grup, per a aquests alumnes també hi ha una tasca especial.

Aquests alumnes poden ser els encarregats de les màquines de fum i de llum. És una tasca que pareix insignificant però la seua presència a l'escenari en els concerts en directe crea un ambient idoni i dóna un toc realment especial. A més, no és del tot fàcil; aquests encarregats també han de saber interpretar les indicacions per encendre les màquines (annex IV). La de llums, té l'opció de diverses modalitats pel que fa a intensitat, colors i velocitat. La màquina de fum, en canvi, s'ha d'encendre en moments puntuals de les cançons per provocar la tensió i sorpresa desitjada, pel que també s'ha de seguir una partitura no convencional.

Aquests papers permeten que els alumnes que falten a moltes classes puguin participar en els concerts realitzats durant l'any i així també se senten integrats dins del grup.

Qüestionaris. Per altra banda, es descriuen a continuació els tres qüestionaris realitzats (annex V, VI, VII) per als tres grups diferents de subjectes de la mostra.

Enquesta dirigida als alumnes d'escoles de primària i alumnes de l'ESO. En primer lloc, cal recordar que les enquestes dirigides als alumnes d'escoles de primària i als alumnes de l'ESO, malgrat ser dos grups diferents, s'han avaluat com un únic col·lectiu. D'aquesta manera és igual pel que fa a contingut, sols canvien els verbs utilitzats, donat que als alumnes de l'escola els parlem en present, mentre que als estudiants d'ESO els preguntem en passat.

El contingut d'aquesta enquesta va encaminat a constar les afirmacions llançades al principi i corroborades per distints autors, referents a altres escoles de la Comunitat Valenciana. Aquestes són:

- Hi ha un pensament generalitzat a considerar l'assignatura de música poc útil.
- La metodologia tradicional provoca un aprenentatge no significatiu i poc motivador.
- Els/les alumnes amb una formació musical especialitzada poden avorrir-se en les classes de música de l'escola, perquè allò que s'explica, ja ho saben.
- Els/les alumnes sense cap tipus de formació musical poden considerar-la una assignatura difícil

Així, les preguntes que s'inclouen es classifiquen segons els aspectes que es pretenen validar. Aquest són en referència a la motivació i l'interés davant l'assignatura de música; a la metodologia utilitzada i a la correcta integració dels/de les alumnes (annex VIII)

Enquesta dirigida als alumnes del CEIP Juan Carlos I d'Almenara. En segon lloc, l'enquesta dirigida als membres d'*Estany's Band* del CEIP Juan Carlos I d'Almenara recull preguntes dirigides a validar o negar la hipòtesi que es busca. Aquesta és:

Les agrupacions musicals són una ferramenta per al foment de l'educació inclusiva. A més, ajuden a captar la motivació de l'alumnat i consegüentment, a aconseguir un aprenentatge significatiu.

Aquesta incorpora algunes modificacions en relació a l'anterior. D'entrada, cal destacar que ja no són anònimes, es requereix el nom de l'alumne/a per comprovar la seua correcta adaptació quant a continguts i interessos. En segon lloc, s'obvien les preguntes relacionades amb la metodologia, donat que ja es coneix la resposta. En darrer lloc, es mantenen aquelles preguntes referents a la motivació i la correcta integració dels/de les alumnes, però, s'inclouen algunes per aconseguir una informació més detallada donat que es pretén fer un estudi més exhaustiu per conèixer realment si la hipòtesi es compleix, així com s'inclouen preguntes relacionades amb el material de treball (annex VIII).

Procediment

Pel que fa al procediment seguit per a la realització de l'estudi, cal enumerar quatre fases.

Primer, s'ha dut a terme una observació directa, dia rere dia, de la consecució dels objectius proposats, com són una correcta resposta educativa a cada membre de l'alumnat, i l'adquisició d'un aprenentatge significatiu que requereix motivació, identitat i alteritat. També s'han analitzat els materials utilitzats a l'aula de música per a cadascun dels alumnes segons els seus interessos i les seues necessitats, citats anteriorment.

Segon, s'ha escollit la mostra de l'estudi, així com s'ha requerit l'elecció dels centres per passar les enquestes, de manera aleatòria i estratificada, explicat al punt anterior.

Cal destacar que, per a poder passar el qüestionari a les diverses institucions públiques, s'ha elaborat una carta de permís per als directors/es dels centres (annex IX) on s'explica el motiu de l'enquesta i la finalitat que es pretén aconseguir. Aquesta carta ha sigut enviada als centres la primera setmana de maig, perquè els alumnes de sisè, tant del col·legi d'Almenara com els de la resta d'escoles, hagueren gaudit de quasi un curs escolar sencer. Els directors han sigut els encarregats de distribuir les enquestes, que personalment els he donat i he rebut de tornada en el termini de tres dies.

Tercer, s'han elaborat les tres enquestes per als tres grups diferents de subjecte d'estudi. Per a la redacció de les preguntes s'han tingut en compte els objectius que es pretenen assolir amb l'estudi per tal que vagen encaminades a resoldre'ls, com són es preguntes referents a la motivació i l'interés davant l'assignatura de música; a la metodologia utilitzada i a la correcta integració dels/de les alumnes (annex VIII).

Per acabar, s'han recollit les enquestes emplenades pels estudiants la segona setmana de maig, amb un marge d'una setmana per contestar-les sense haver de fer-ho interrompent la programació de cada aula. Una vegada s'ha fet aquesta recollida de dades, s'ha procedit a recomptar les diverses respostes de totes les preguntes dels tres grups per separat. De cada nombre de respostes s'ha calculat el percentatge de cada conjunt de la mostra per poder fer una millor comparativa entre elles. A continuació s'han elaborat gràfiques amb aquests percentatges per a reflectir de manera visual les dades extretes.

Finalment, s'ha fet una anàlisi i interpretació d'aquestes dades tenint sempre en compte els objectius que preteníem assolir i establint conclusions a partir d'ells. S'ha considerat com un objectiu aconseguit si tres quartes parts de respostes l'afirmen.

Resultats

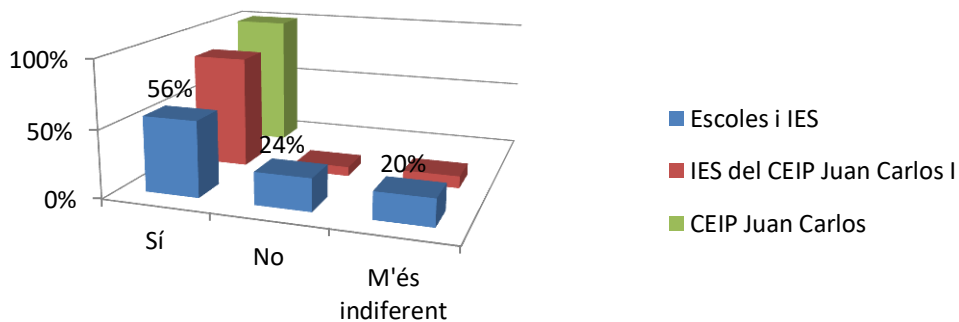
A continuació, es reflecteixen les dades de les enquestes realitzades als tres grups diferents de subjectes: l'alumnat de sisè del col·legi Juan Carlos I d'Almenara, l'alumnat de diverses escoles i instituts, i l'alumnat de l'IES d'Almenara que va cursar l'escolarització a l'IES Juan Carlos I.

En un primer moment, es descriuen les dades de l'enquesta realitzada a l'alumnat de sisè del col·legi Juan Carlos I d'Almenara. Per a una millor comprensió, es mostren gràfiques de cada pregunta on es reflecteix el nombre d'alumnes que ha donat resposta a les diferents qüestions (annex X), perquè es veja una mostra real de la situació de l'aula, alhora que es detallen dades rellevants per poder comprendre i analitzar millor els resultats. Aquelles qüestions que

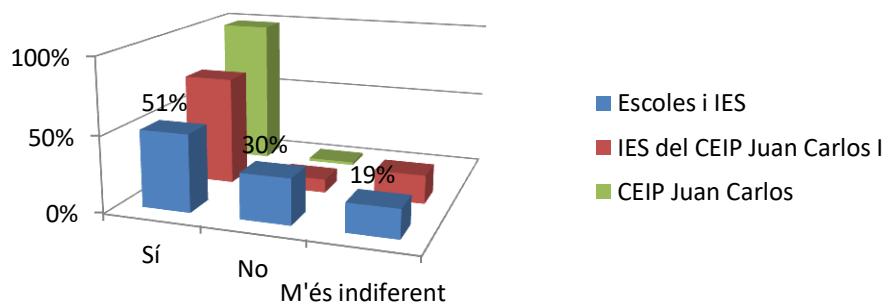
comparteixen amb les altres enquestes realitzades a l'alumnat de distints col·legis i instituts, es compararan amb les d'aquest primer grup també de forma gràfica, aquesta volta amb percentatges perquè siga equitatiu.

La primera pregunta "eres músic?" té un total de 24 respostes afirmatives, de les quals 16 afirmen que han estudiat en l'escola de música. Algun d'ells és cert, però d'altres han confós el terme escola de música per l'EMMA, donat que aquesta s'imparteix a la mateixa aula de música del col·legi. Cal apuntar també, que aquests es consideren músics però el nivell musical que tenen és lleugerament més elevat que la resta, donat que formen part de l'EMMA des d'aquest curs, o els més avançats des del darrer curs escolar.

És destacable el total de respostes afirmatives davant la pregunta "t'agrada l'assignatura de música" i "creus que és útil" (llevat d'un alumne), en comparació a l'opinió de la resta de l'alumnat d'altres escoles i instituts, on els percentatges són més dispars, com es veu a les il·lustracions I i II. Els raonaments enfront aquestes preguntes són contraris entre si. Davant les respostes afirmatives, la consideren una assignatura divertida en la qual s'aprenen coses noves, i valoren el fet de poder tocar amb instruments. Davant les respostes negatives, a la resta d'escoles, desacrediten la seua importància donat que no serveix per a res si no es vol ser músic en un futur, a més, algun afegeix que qui vulga ser-ho hauria d'anar al conservatori.

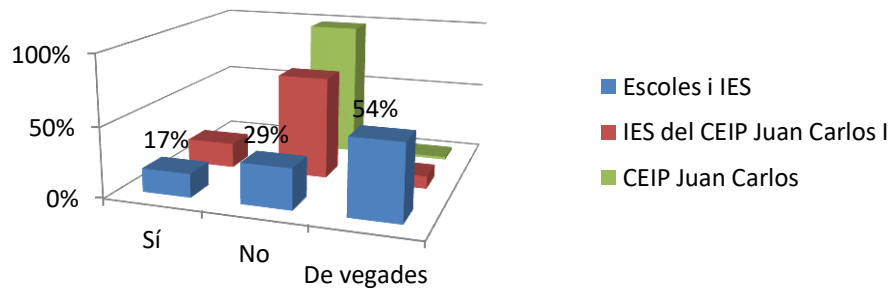
Il·lustració I. Percentatge de respostes enfront la pregunta: "t'agrada o t'agradava l'assignatura de música?"

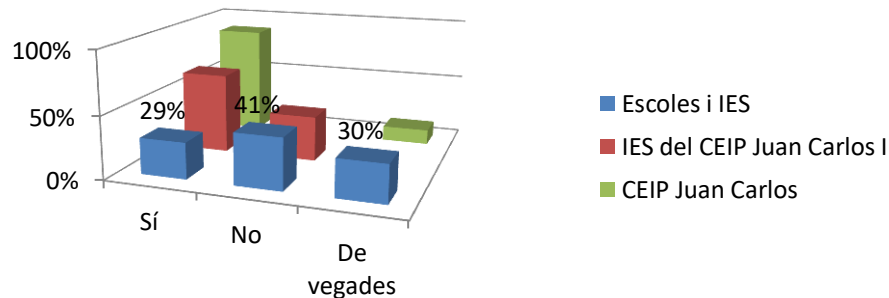
Il·lustració II. Percentatge de respostes enfront la pregunta: "Creus que és útil l'assignatura de música de l'escola?"

De la mateixa manera, la qüestió "si eres músic, t'avorreixes en les classes?" provoca un total de respostes negatives, a excepció d'un alumne que considera "de vegades"; i la pregunta

“aprens coses noves?” rep quasi la totalitat de respostes afirmatives. Per contra, en altres escoles la situació canvia. Com es veu a les il·lustracions III i IV

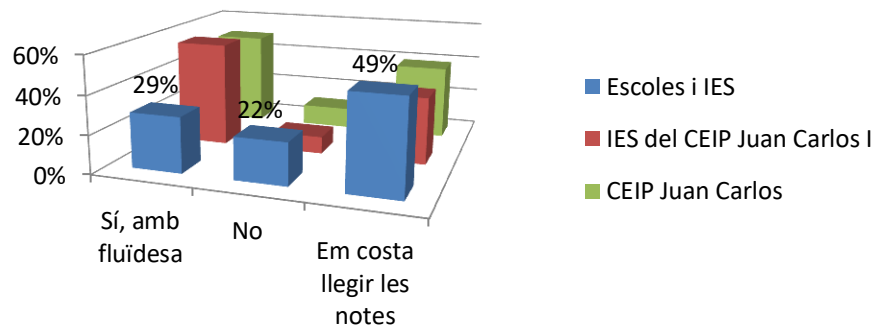

Il·lustració III. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “Si eres músic, t’avorreixes o t’avorries en les classes de música?”

Il·lustració IV. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “Si eres músic, aprens o aprenies coses noves?”

Davant la qüestió “si no eres músic, sabries interpretar una partitura?” les respostes varien més. S’obtenen 16 respostes afirmatives, 3 negatives i 10 que responen amb “em costa llegir les notes”. Comparant aquesta realitat amb la de les altres escoles s’obtenen els resultats mostrats a la il·lustració V.

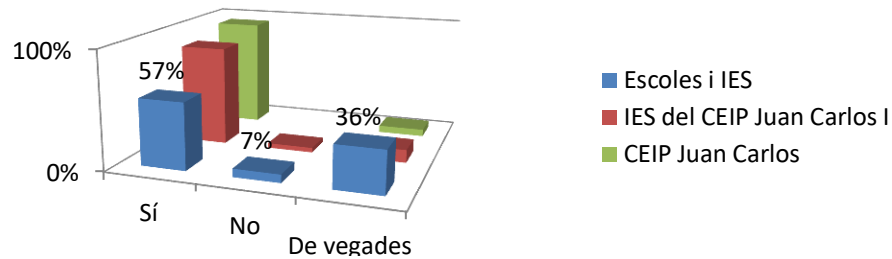

Il·lustració V. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “Si no eres músic, sabries interpretar una partitura?”

Llavors, se’ls pregunta a continuació si saben interpretar les partitures no convencionals que treballen a classe, sols tres subjectes responen amb negació. Però, 6 d’ells consideren que són massa fàcils, i 1 les considera massa difícils. Malgrat açò, 8 dels 26 “no músics” consideren que tocarien millor amb partitures convencionals, i 11 dels 24 “músics” també. Hi ha tres alumnes que no contesten la pregunta donat que els resulta indiferent.

Torna a haver-hi una valoració positiva total enfront de la pregunta si consideren útil aprendre’s les notes de les cançons de memòria. D’igual manera, quasi tots els subjectes, afirmen

seguir el ritme de les classes, exceptuant tres d'ells. A la il·lustració VI es reflecteixen els percentatges de la resta d'escoles.

Il·lustració VI. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “Segueixes/seguies el ritme de les classes?”

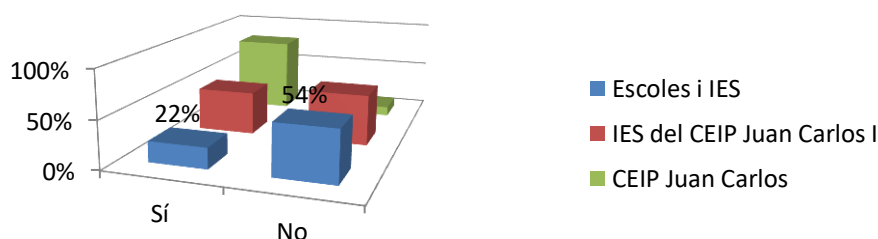
De les 9 escoles avaluades, les 9 han treballat a classe repertoris de música clàssica, 4 d'elles també música moderna. Però davant l'elecció de preferència d'estil de música, tots els subjectes de la mostra afirmen que és la música moderna. Hi ha algun que marca també la casella de la música clàssica. Com a exemples proposats en el grup del CEIP Juan Carlos d'Almenara, el més comú és el reggaeton, seguit del rap i hip hop, i d'altres com soul, flamenc, pop i rock. Aquest fet contrasta amb la resta d'alumnats de diferents escoles, que la gran majoria sols proposen el reggaeton o cançons d'aquest estil, a més del Trap i el rap.

Les cançons que treballen a classe els agraden a tots, llevat d'alguns alumnes que sols els agraden algunes, i d'altres que marquen les dues caselles.

Enfront de la qüestió “t'agrada el paper que tens com a membre d'*Estanys Band*?” 51 dels 53 alumnes responen positivament, 3 dels quals també expressen que preferirien altre, i els dos restants mostren predisposició per altre paper.

Les preguntes “t'agrada fer concerts en directe” i “et sents part del grup i útil de la teua tasca a classe” són totes afirmatives, llevat d'una resposta negativa en la segona pregunta. Aquest sentiment de pertinença al grup varia lleugerament a la resta d'escoles.

Un 80% d'alumnes afirmen que aquesta assignatura els ha creat el gust musical per voler seguir en contacte amb el món de la música. A la resta d'escoles, les respostes afirmatives són d'un 22% i 46% dels integrants de cursos anteriors d'*Estany's Band*, com es reflecteix a la il·lustració VIII. D'ells, 11 diuen que s'apuntarien al conservatori o a una escola de música, 16 que s'unirien a un grup de música, 23 que formarien o formen part de l'EMMA, i 2 que els agradaria formar part d'un cor. La resta d'escoles, la gran majoria ha escollit estudiar un instrument, seguit d'un 24% que s'uniria a un grup de música.

Il·lustració VIII. Percentatge de respostes enfront la pregunta: “T'ha creat el gust musical per voler seguir en contacte amb el món de la música?”

Per últim, en la resposta lliure per resumir l'assignatura de música, els actuals membres d'*Estany's Band* deixen opinions positives considerant-la com una assignatura divertida, interessant, en la qual s'aprenen coses noves. A més, també hi ha apreciacions a trobar-la com una assignatura que fomenta la responsabilitat i la col·laboració entre companys, i ajuda a conèixer millor al grup, a l'hora que a expressar-se personalment. També hi ha veus que diuen que és una assignatura diferent, que t'inspira i motiva, i t'ajuda a crear-te el futur com a músic.

Els alumnes d'aquesta escola que ja estan a l'institut comparteixen la mateixa visió, recordant-la com una assignatura divertida, apreciament els concerts que realitzaven, i poder tocar diferents instruments en grup.

En canvi, en la resta d'escoles és jutjada o bé com una assignatura divertida, o bé com una assignatura avorrida. Els comentaris són molt dispars, i quasi iguals als reflectits en les preguntes de per què consideres útil o no l'assignatura de música. Hi ha molts negatius on demanen que qui vulga estudiar l'assignatura deuria fer-ho en un conservatori, mentre que hi ha altres que la consideren divertida perquè era diferent de la resta.

Discussió i Conclusions

Una vegada vistes totes les dades obtingudes de les diferents enquestes, és moment de comprovar si verifiquen la hipòtesi de l'estudi, així com les afirmacions anunciades a la introducció i explicitades al subapartat dels qüestionaris al punt de metodologia.

Discussió davant l'Observació Directa

Per una banda, l'anàlisi que s'ha fet dels materials i els rols dels alumnes mitjançant l'observació directa, per tal de confirmar o invalidar el fet que tots els alumnes reben materials adaptats a les seues necessitats, i que cadascun d'ells té el rol més adequat dins del grup, valida de forma subjectiva la hipòtesi.

Tots els membres del grup han interpretat els seus rols i les seues partitures de manera efectiva. Cap d'ells ha mostrat incapacitat a l'hora d'interpretar les partitures, ni una falta de motivació davant de materials massa senzills. A l'igual que no ha hagut discrepàncies en quant al rol que executen, a excepció de dues alumnes que no s'han conformat en quedar rellevades de ser les cantants per altra alumna que ha passat el càsting de manera més favorable. Aquest fet, donat que és subjectiu, no veig millor forma de sustentar-lo de manera fiable que mitjançant la visualització dels vídeos dels concerts realitzats durant el curs. Aquests es poden veure al blog de l'aula de música realitzat pel mestre de música. A més, es disposa del canal de YouTube [aulademusica](#) on estan recollits tots els vídeos.

Discussió davant els Qüestionaris

Per altra banda, per tal de validar de forma objectiva la consecució d'aquests objectius, es passa a analitzar l'opinió dels diferents grup d'alumnes reflectides en les enquestes realitzades.

Objectiu: correcta integració de tots els membres d'*Estany's Band*. El primer objectiu a resoldre és saber si la integració dels membres d'*Estany's Band* és efectiva.

Per saber si els materials utilitzats estan adaptats tenint en compte les necessitats de cada alumne, davant la pregunta: "Saps interpretar les partitures no convencionals que treballes a classe?" sols tres alumnes diuen no saber interpretar les partitures no convencionals que treballen a classe, i potser algun d'ells no ha entés la pregunta, donat que si no saben interpretar les partitures no convencionals, és perquè són massa difícils per al seu nivell, però en aquesta situació sols hi ha un subjecte que marca la casella. Per contra, 6 alumnes consideren que són massa fàcils, 5 dels quals músics.

Arribats a aquest punt s'hauria de revisar si els materials per a aquests 6 alumnes és realment massa senzill per al seu nivell, i provar de passar-los partitures convencionals perquè no se senten infravalorats. Donat que el qüestionari no era anònim, té fàcil solució.

A més, el fet que 8 dels 26 "no músics" consideren que tocarien millor amb partitures convencionals, i 11 dels 24 "músics" també, és motiu per replantejar-se el funcionament d'aquestes partitures per a gran part de l'alumnat.

Cal afegir que aquestes partitures no convencionals no s'usen per a tots els membres del grup. Se sol tindre en compte quin alumne les necessita i quin no, però donat que sols s'utilitza els primers dies d'assajar una obra nova, perquè han de fer un treball de memorització de les notes, potser no se li ha prestat tanta importància.

El motiu pel qual s'utilitzen aquest tipus de partitures és, pel fet que s'és conscient de la dificultat en gran part de l'alumnat per llegir les notes musicals (un 39% contesta davant a la pregunta "sabries interpretar una partitura?" que els costa llegir les notes i un 11% contesta que definitivament no). És molt més ràpid i visualment més efectiu per memoritzar veure el nom de les notes escrit que veure-les en una partitura en la qual s'han de parar a pensar quina nota és la que està a la primera línia. A més, si les tasques són massa avançades per al nivell de l'alumne, el resultat és un fracàs i no hi ha aprenentatge (Howard, 1994; Vigotski, 1962, citat per Tomlinson, 2005). Per aquest motiu es considera aquesta manera de treballar més efectiva per a gran part de l'alumnat.

Les preguntes "Si eres músic, t'avorreixes a les classes? Aprens coses noves?" ens ajuden a estimar si, malgrat aquesta discrepància de nivell de les partitures que afirmen tindre els xiquets i les xiquetes, aconseguim captar-los l'interés. Sols un alumne diu avorrir-se de vegades enfront

tota la resta que ho nega. I són sols tres alumnes els qui declaren aprendre coses noves sols de vegades.

En relació a la pregunta: “segueixes el ritme de les classes?”, tots els subjectes afirmen seguir el ritme, exceptuant tres d'ells, els quals raonen que és per distracció seua.

Per tant, gràcies a l'obtenció d'aquestes dades, es pot afirmar l'assoliment quasi total de l'objectiu proposat d'inclusió de tot l'alumnat. Tanmateix, s'hauria de revisar si el fet de voler treballar en partitures no convencionals provocaria una falta de motivació o realització per part dels membres del grup.

Afirmació: falta d'una correcta integració de l'alumnat d'altres escoles. L'objectiu d'una correcta integració dels membres d'*Estany's Band* es compleix. Ara ens falta saber si a altres escoles passa el mateix, o per contra, hi ha una falta d'adaptació dels continguts als diversos nivells trobats dins l'heterogeneïtat d'alumnes.

En referència al col·lectiu considerat “músic”, un 17% afirma que s'avorreix en les classes de música de l'escola, un 29% ho nega i un 54% diu avorrir-se de vegades. Quant a l'aprenentatge de continguts nous, un 29% declara aprendre coses noves, enfront un 41% que ho nega, i un 30% que afirma “de vegades”. Per sort, aquest sentiment varia amb els alumnes d'Almenara, que, com s'ha comentat abans, sols un alumne diu avorrir-se.

Podem afirmar, doncs, en certa manera, l'afirmació llançada al principi: “Els/les alumnes amb una formació musical especialitzada poden avorrir-se en les classes de música de l'escola, perquè allò que s'explica, ja ho saben” i pocs d'ells aprenen coses noves.

En referència a aquell col·lectiu que no és músic, un 29% assevera saber interpretar una partitura amb fluïdesa, el 22% respon amb una negació, i el 49% declara que els costa llegir les notes.

Un 57% d'estudiants diuen seguir el ritme de les classes, un 7% ho nega, i un 36% que consideren que segueixen el ritme de les classes de vegades. Les dificultats que troben, expliquen que són la interpretació de les notes i la pràctica de la flauta de bec, pràctiques treballades en totes les escoles enquestades.

Amb aquest fet es corrobora, en part, que alguns dels/de les alumnes sense cap tipus de formació musical poden considerar la música una assignatura difícil, donat que alguns d'ells no poden seguir el ritme de la classe. Llavors constatem l'afirmació: “Els/les alumnes sense cap tipus de formació musical poden considerar-la una assignatura difícil”.

Objectiu: recerca d'interessos i creació de motivació dels membres d'*Estany's Band*. Per saber si l'aprenentatge significatiu es crea en aquest projecte, s'analitzen les preguntes referents a la motivació i als interessos dels membres del grup.

Tots els/les alumnes responen que l'estil de música que els agrada i escolten és la moderna. Davant l'encert de l'elecció d'aquesta música, les cançons que treballen a classe els agraden a tots, llevat d'alguns alumnes que sols els agraden algunes, i d'altres que marquen les dues caselles.

No obstant això, l'estil musical que més afirmen escoltar és el reggaeton, i no s'hi ha fet mai cap adaptació de cap cançó d'aquest estil. Açò és perquè se'ls vol crear un esperit crític musical, i fer-los conèixer la gran varietat d'estils de la música moderna, per a no quedar-se sols amb la música de consum que està actualment al nostre dia a dia. A més a més, moltes de les lletres d'aquest estil són masculistes, i per tant, res educatives.

Enfront, la qüestió "t'agrada el paper que tens com a membre d'*Estany's Band*?" 48 dels 50 alumnes responen positivament, 3 dels quals també expressen que preferirien altre, i els dos restants mostren predisposició per altre paper. Llavors s'ha d'analitzar aquest fet.

Dos dels alumnes amb preferència per altre paper, proposen tocar la bateria, instrument que no saben tocar i que per tant se'ls ha donat l'oportunitat a alumnes que sí que formen part de l'EMMA. Dels tres restants que han marcat les dues caselles, un d'ells és l'encarregat de tocar el baix, però també proposa tota la resta d'instruments. Altra, exposa que vol ser cantant en més cançons, de les quals s'ha fet càsting i no ha eixit la guanyadora. I l'últim està en el mateix cas però amb bateria. Se'ls ha donat l'oportunitat d'interpretar el paper que volien, però no en totes les cançons, donat que es busca també donar l'oportunitat a tothom, i en especial, a aquells que més es preparen per a passar el càsting.

Davant la pregunta "t'agrada fer concerts en directe" tothom contesta positivament. El fet d'organitzar concerts és una inquietud que tenen molts alumnes, i els ajuda a sentir les mateixes emocions que els companys, les mateixes tensions, ajuda a crear responsabilitats, i a fomentar l'aprenentatge entre iguals (Giráldez, A., 2010). A més, és una meta que crea molt d'interés en els alumnes.

La pregunta "et sents part del grup i útil de la teua tasca a classe" també es resol amb totes les contestacions afirmatives, llevat d'una resposta negativa. Açò respon correctament amb la creació d'identitat i alteritat entre els membres del grup, tan important per a l'adquisició d'un aprenentatge significatiu. Tanmateix, se li hauria de prestar atenció a aquest estudiant que ha contestat amb negació, per tal que no se senta fora del grup.

Amb tot açò, podem afirmar que s'ha respost positivament a quasi tots els interessos dels membres del grup, llevat de l'estil de música que més els agrada: el reggaeton. Però, la motivació és també clara, ja que tots els membres estan interessats tant en les cançons que interpreten, com en els papers que tenen dins del grup i la realització de reptes, com són els concerts.

Afirmació: falta de motivació i interès causada per una metodologia tradicional. Partint de la primera afirmació enunciativa a la introducció: "Hi ha un pensament generalitzat a considerar l'assignatura de música poc útil", aquesta queda constatada pels enquestats de diferents escoles i instituts. Un 31% dels alumnes d'altres escoles i instituts la consideren útil, mentre que un 19% els resulta indiferent. Per contra, un 98% dels estudiants del CEIP d'Almenara sí que la consideren útil.

Aquest fet fa plantejar-nos si una metodologia tradicional que no incita a l'interés i a la motivació pot ser causant d'aquesta visió enfront la música. Cal reflectir doncs, que dels 9 col·legis dels quals s'hi han obtingut referències mitjançant les enquestes, 7 treballen amb llibre de text i usen una metodologia tradicional, com és tocar la flauta de bec, cantar cançons populars, explicar continguts teòrics musicals i algunes d'elles tocar instruments de l'aula. 3 d'elles també inclouen el ball com a objectiu a treballar.

Amb açò es podria afirmar, en certa manera, que hi ha un pensament generalitzat a considerar l'assignatura de música poc útil. I potser aquest pensament és provocat per "una metodologia tradicional que provoca un aprenentatge no significatiu i poc motivador"; asseveració nomenada a la introducció. Sols un 56% dels estudiants d'aquestes escoles els agrada l'assignatura de música, enfront d'un 100% dels alumnes del col·legi d'Almenara que hem pogut comprovar que sí que estan motivats i interessats per l'assignatura.

Objectiu: consolidació d'un aprenentatge significatiu dels membres d'Estany's Band. Per tal de respondre a l'assoliment d'un total aprenentatge significatiu, que pretén donar-los les ferramentes necessàries per a continuar amb l'estudi musical amb certa autonomia i al llarg de tota la vida, evitant tancar les barreres que separen l'escola i l'institut, s'ha formulat la següent pregunta: "T'ha creat el gust musical per voler seguir en contacte amb el món de la música?"

Amb un 80% de respostes positives, no es pot sentir altra cosa sinó satisfacció pel treball realitzat com a mestre. Aquest fet ho permet, en part, l'EMMA. Amb aquest projecte ha aconseguit que molts alumnes s'apunten a classes extraescolars de guitarra, baix i bateria de l'EMMA, ja que és un paper pel que molts alumnes estan interessats des que són menuts i veuen la classe repleta de guitarres, baixos i la bateria, així com veure'ls en els concerts. És un rol protagonista que tots els agradaria tindre.

Aquest fet fa que la música, que es podria quedar com una assignatura més, perdure per a la resta de les seues vides. És tal la motivació, que continuen tocant aquests instruments una vegada acaben l'escolarització.

Afirmació: falta d'un aprenentatge significatiu a altres escoles. En relació a altres escoles, res té a veure amb les respostes del CEIP d'Almenara. En aquest cas, sols un 22% dels alumnes diu haver sentit eixe gust musical per continuar al món de la música, i d'aquest percentatge, un 14% ja s'ha considerat "músic" a l'inici de l'enquesta, pel que no sabem si ha sigut realment l'assignatura de música de l'escola la que ha generat aquesta vocació musical.

Per tant, podem concloure que la metodologia tradicional que no té en compte els interessos de l'alumnat, no aconsegueix crear un aprenentatge significatiu.

Objectius Aconseguits

Una volta analitzades totes les preguntes dels membres d'*Estany's Band*, podem afirmar la hipòtesi que encapsa-la aquest estudi: les agrupacions musicals a l'aula fomenten l'educació inclusiva, així com, aconsegueixen captar la motivació de l'alumnat provocant un aprenentatge significatiu.

Tanmateix, caldria tindre en comptes un cas excepcional d'alumne que declara no veure l'assignatura de música útil, així com tampoc es sent part del grup. A l'igual que caldria valorar el correcte funcionament de les partitures no convencionals per a alguns alumnes que les consideren massa fàcils i afirmen preferir treballar amb partitures convencionals.

A més a més, s'ha corroborat, en certa mesura, donat que és una petita mostra la que ha participat en les enquestes, les afirmacions realitzades al llarg de la introducció en referència la metodologia tradicional que provoca una falta de motivació i interès, així com una falta d'adaptació i correcta resposta educativa enfront de la gran heterogeneïtat d'alumnes.

Limitacions i Propostes de Millora

Com a limitacions de l'estudi, en primer lloc cal destacar el canvi d'alumnes any rere any com a integrants d'*Estany's Band*. Aquest fet fa que, potser el percentatge d'alumnes correctament integrats a l'aula varie d'un any a altre. S'ha d'estar contínuament atent a les característiques, interessos, nivell, ritme d'aprenentatge i circumstàncies dels alumnes.

Per aquest motiu, haguera sigut més vàlid l'estudi si s'hagueren valorat les opinions dels membres de cada promoció d'*Estany's Band*. S'ha fet sols una xicoteta anàlisi d'un grup d'ells, aquells que estaven en primer i segon d'ESO, reflectit en algunes gràfiques comparatives dels tres grups de subjectes de la mostra, que ens han asseverat en certes qüestions els objectius que

buscàvem, com l'interés per la música i la seua utilitat, o la seua continuïtat en el món de la música, amb el 50% de respostes afirmatives.

A més d'açò, hi ha hagut certes coses a millorar en la redacció de les preguntes de les enquestes realitzades. Les preguntes introduïdes per: "si eres músic" o "si no eres músic" han causat confusió, donat que la majoria de subjectes, sense formar part d'eixos col·lectius, han contestat igualment. Per a solucionar aquest fet, s'ha tingut en compte la primera pregunta referent a si es consideren músics o no, per comptar-les o ignorar-les.

De la mateixa manera, en totes les enquestes, hi ha cert marge d'error i no és del tot representatiu. S'ha tractat d'enquestar alumnes d'escoles variades de manera arbitrària, per tindre una referència més àmplia, però és clar que no coneixem la situació de cadascuna d'aquestes, i que no és del tot fiable l'opinió dels alumnes. S'ha vist com en una mateixa escola, les caselles referents a la metodologia variaven entre companys, cosa que hauria de ser comuna, donat que estan tots a la mateixa aula.

Conclusions

Amb aquest estudi es demostra com una pràctica pedagògica basada més en el coneixement teòric de la música que en el desenvolupament de capacitats perceptives, expressives, comunicatives o creatives porta a l'avorrimient i a la manca total d'interés. Es requereix una pedagogia nova, atractiva, creativa i adaptada a l'alumne, per a aconseguir la motivació, l'enriquiment personal, el sentit de grup, i el gust de poder compartir i transferir a la societat els beneficis de la seua formació en forma d'activitat pública, com els concerts. (Díaz, 2010). Un exemple d'aquesta nova pedagogia que busca Díaz, ha segut la duta a terme a l'aula de música del CEIP Juan Carlos I, i ha quedat demostrada com a bona pràctica que aconsegueix els requisits d'inclusió i motivació que buscàvem, gràcies a l'estudi empíric realitzat.

Per finalitzar, considere que s'ha afirmat la hipòtesi de l'estudi, així com s'han corroborat les afirmacions realitzades a la introducció gràcies a la visió que ens han donat les enquestes. Hem aconseguit doncs, resoldre el dubte de com aconseguir un aprenentatge realment significatiu per a tot l'alumnat, allunyant-nos d'eixa metodologia no significativa i poc motivadora.

Sintetitzant, la formació d'un grup de música, en el qual cada integrant escull l'instrument que vol tocar, sentint-se protagonista i, alhora, útil com a membre del grup del qual forma part, interpretant cançons motivadores, és, sense dubte, un repte pel qual val la pena lluitar.

Bibliografía

- Arévalo, A. (2010). La motivación en la realidad musical actual de la Educación musical. *Revista digital de innovación y experiencias educativas*, 29, pp. 1-14. Recuperado de http://www.csi-csif.es/andalucia/modules/mod_ense/revista/pdf/Numero_29/AZAHARA_AREVALO_GALAN_01.pdf
- Bermell, M.A. i Alonso, V. (2014). La aportación de las agrupaciones musicales escolares a la Sociedad. *Revista Internacional de Ciencias Humanas*, 3 (1). 93-101
- Bermell Corral, M.A.; Bernabé Villodre, M.M.; Alonso Brull, V. (2014). "Diversidad, música y competencia social y ciudadana: contribuciones de la experiencia musical". *Revista electrónica Arbor*, 190 (769): a164. doi <http://dx.doi.org/10.3989/arbor.2014.769n5003>
- Cremades Begines, A. (2008). El pragmatisme y las competencias en educación musical. *Revista electrónica de LEEME*, 21. Recuperado de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2662012>
- Díaz, M. (2010): "La música en la educación primaria y en las escuelas de música: la necesaria coordinación. Análisis para futuros Planes de Intervención Educativa en la Comunidad Autónoma Vasca", Universidad del País Vasco, País Vasco [tesis doctoral] isbn: 978-84-8373-949-5.
- Fernández, A. (2003, Septiembre). Educación inclusiva: enseñar y aprender entre la diversidad. *Revista electrónica UMBRAL* 2000, 13. Recuperado de <http://www.reduc.cl/wp-content/uploads/2014/08/EDUCACI%C3%93N-INCLUSIVA.pdf>
- Fernández-Carrión, M. (2011). Proyectos musicales inclusivos. *Tendencias Pedagógicas*, 17 (pp.74-82). Madrid: Universidad Complutense de Madrid.
- Giráldez, A. (2010). *Música. Investigación, innovación y buenas prácticas*. Barcelona: Graó.
- Gómez, G. M. (2005). Pautas y estrategias para entender y atender la diversidad en el aula. *Pulso: revista de educación*, 28, 199-214. Recuperado de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=1370936>
- Mateos Hernández, L. A. (2004). *Actividades musicales para atender a la diversidad*. Barcelona: Publicaciones ICCE.
- Porta, A. (2007): Hablemos de educación, hablemos de música, *Eufonía*, 40. Graó, Barcelona.
- Tomlinson, C. (2005). *Estrategias para trabajar con la diversidad en el aula*. Buenos Aires: Paidós SAICF

Zaragozà, J. L. (2009). *Didáctica de la música en educación secundaria. Competencias docentes y aprendizajes*. Barcelona: Graó.

Materials complementaris

Blog de l'aula de música del CEIP Juan Carlos I: <http://almenaramusicaprimaria.blogspot.com.es/>

Canal de youtube de l'aula: <https://www.youtube.com/channel/UCHpZVu5R7IvC43IbGSYqMtQ>

Índex d'Annexos

Annex I. Repertori de cançons per al concert de fi de curs 206-2017 d'*Estany's Band*

Annex II. Exemple d'una partitura no convencional.

Annex III. Taula dels col·legis i IES enquestats.

Annex IV. Indicacions per a l'encarregat de la màquina de llums.

Annex V. Enquesta sobre l'assignatura de música a les escoles per a l'alumnat del CEIP Juan Carlos I.

Annex VI. Enquesta sobre l'assignatura de música a les escoles per a l'alumnat de l'ESO.

Annex VII. Enquesta sobre l'assignatura de música a les escoles per a l'alumnat de diverses escoles.

Annex VIII. Taula de la classificació de les preguntes en referència als aspectes analitzats a les enquestes.

Annex IX. Carta de permís als directors i directores de diverses escoles.

Annex X. Il·lustracions amb el total de respostes enfront les preguntes de l'enquesta per als alumnes del CEIP Juan Carlos I.

Annex I. Repertori de cançons per al concert de fi de curs 2016-2017 d'*Estany's Band*

CANÇÓ	AUTOR	ESTIL DE MÚSICA
Blowin in the wind	Bob Dylan	Folk-rock
One love	Bob Marley	Reggae
Monkey man	Toots & the Maytals	Rocksteady
A message to you, Rudy	The Specials	Ska
Another brick in the wall	Pink Floyd	Rock psicodèlic
Rap dels immigrants	Marc Granell	Hip Hop
You know I'm no good	Ammy Winehouse	Soul
Guantanamera	Compay Segundo	Guajira-son cubano
Fiesta pagana	Mago de Oz	Heavy metal

Annex II. Exemple d'una partitura no convencional.

GUANTANAMERA - CONSORT DE FLAUTES			
SOPRANINO	MI'	FA#'	MI'
SOPRANO	RE	SI	LA
CONTRALT	LA	LA	SI
TENOR	RE'	SI	DO#'
BAIXA	LA	RE'	MI'

GUANTANAMERA - METALÒFONS				
SOPRANOS	RE SI	SI SOL	LA	
CONTRALT 1 i 2	SOL RE	SOL RE	MI DO#	X1
	LA FA#	SOL RE	MI DO#	X3
CONTRALT 2 i 3	LA FA#	SI SOL	DO#' LA	
BAIXOS	RE	SOL	LA	

Annex III. Taula dels col·legis i IES enquestats.

CEIP's	IES's	Escolaritzats en
Rosario Pérez	Jaume II el Just	CEIP Magraner CEIP Alfandec
Eleuterio Pérez	Honori Garcia	CEIP Rosario Pérez CEIP Cervantes CEIP Recaredo Centelles Mater Dei
Magraner	D'Almenara	CEIP Vicent Faubell Zapata (la Llosa) CEIP Lluís Vives (Xilxes)
LLeonard Mingarro		

Annex IV. Indicacions per a l'encarregat de la màquina de llums.

A0 – APAGADA A1 – ROIG A2 – VERD A3 – BLAU A4 – ROIG / VERD / BLAU A5 – ROIG/ROIG-VERD/VERD/ VERD-BLAU/ BLAU / BLAU-ROIG/ VERD BLAU-ROIG	A6 – VERD ROIG – VERD BLAU BLAU ROIG / ELS 3 / A7 – DISCO (FINS AL 5) 51 – AL RITME DE LA MÚSICA 52 – AL RITME DE LA MÚSICA (SILENCI – LLUM QUETA)
1=LENT ... 9= RÀPID	

ENQUESTA SOBRE L'ASSIGNATURA DE MÚSICA A L'ESCOLA

Per a l'alumnat del CEIP Juan Carlos I

Aquesta enquesta pretén recollir la teua opinió respecte a l'educació musical que reps a l'escola com a membre d'*Estany's Band*.

Nom: _____

1. Eres músic/a? Sí No

2. Si la resposta és afirmativa, on has estudiat música?
 Conservatori Escola de música Altres

3. T'agrada l'assignatura de música de l'escola?
 Sí No M'és indiferent
Per què? _____

4. Creus que és útil l'assignatura de música?
 Sí No M'és indiferent
Per què? _____

5. Si eres músic, t'avorreixes en les classes de l'escola?
 Sí No De vegades

Aprens coses noves?
 Sí No De vegades

6. Si no eres músic, saps interpretar una partitura?
 Sí, amb fluïdesa No Em costava llegir les notes

7. Saps interpretar les partitures no convencionals que treballes a classe?
 Sí No

8. Penses que són adequades al teu nivell?
 Sí No, massa fàcils No, massa difícils

9. Creus que tocaries millor amb partitures convencionals?
 Sí No

10. Et sembla útil treballar les cançons aprenent-te les notes de memòria?

Sí

No

11. Segueixes el ritme de les classes?

Sí

No

De vegades

Si la resposta no és afirmativa, amb quines dificultats et trobes?

12. Quin estil de música t'agrada i escoltes?

Clàssica

Moderna

Per exemple: _____

13. T'agraden les cançons que treballeu a classe?

Sí

No

Algunes

14. T'agrada el paper que tens com a membre d'*Estany's Band*?

Sí

No

Preferiria altre, com: _____

15. Et sents part del grup i útil de la teua tasca a classe?

Sí

No

16. T'agrada fer concerts en directe?

Sí

No

17. T'ha creat el gust musical per voler seguir en contacte amb el món de la música?

Sí

No

18. Si la resposta és afirmativa, de quina manera continuaries t'agradaria continuar o estàs ampliant?

Estudiant un instrument

Unint-me un grup de música

Formant part de l'EMMA

Altres, com : _____

8. Cóm resumiries l'assignatura de música de l'escola?

Gràcies per la teua col·laboració.

Annex VI. Enquesta sobre l'assignatura de música a les escoles per a l'alumnat d'ESO.

ENQUESTA SOBRE L'ASSIGNATURA DE MÚSICA A L'ESCOLA

Per a l'alumnat d'ESO

Aquesta enquesta pretén recollir la teua opinió respecte a l'educació musical que vas rebre a l'escola durant la primària

Escola on estudiaves: _____ Localitat: _____

1. Eres músic/a? Sí No
2. Si la resposta és afirmativa, on has estudiat música?
 Conservatori Escola de música Altres
3. T'agradava l'assignatura de música de l'escola?
 Sí No M'és indiferent

Per què? _____

4. Creus que és útil l'assignatura de música a l'escola?
 Sí No M'és indiferent

Per què? _____

5. Si eres músic, t'avorries en les classes de l'escola?
 Sí No De vegades

Aprenies coses noves?

- Sí No De vegades

6. Si no eres músic, sabies a sisé de primària interpretar una partitura?
 Sí, amb fluïdesa No Em costava llegir les notes

7. Seguies el ritme de les classes?
 Sí No De vegades

Si la resposta no és afirmativa, amb quines dificultats et trobaves?

8. Quina metodologia s'usava?

Tocar la flauta de bec

Cantar cançons populars

Tocar instruments de l'aula

Continguts teòrics musicals

Es seguia un llibre

Ballar

Altres com: _____

9. Quins estils de música has donat a classe?

Clàssica

Moderna

10. Quin estil de música t'agrada i escoltes?

Clàssica

Moderna

Per exemple: _____

11. Féieu a classe activitats en grup de manera col·laborativa?

Sí

No

12. Et senties part del grup i útil de la teua tasca a classe?

Sí

No

13. Organitzaveu concerts per a públic divers?

Sí

No

14. Et va crear el gust musical per voler seguir en contacte amb el món de la música?

Sí

No

15. Si la resposta és afirmativa, de quina manera continuaries?

Estudiant un instrument

Unint-me un grup de música

Altres, com : _____

16. Com resumiries l'assignatura de música de l'escola?

Gràcies per la teua col·laboració.

Annex VII. Enquesta sobre l'assignatura de música a les escoles per a l'alumnat de diverses escoles.

ENQUESTA SOBRE L'ASSIGNATURA DE MÚSICA A L'ESCOLA

Per a l'alumnat de diverses escoles.

Aquesta enquesta pretén recollir la teua opinió respecte a l'educació musical que reps a l'escola.

Escola: _____

Localitat: _____

1. Eres músic/a? Sí No

2. Si la resposta és afirmativa, on has estudiat música?
 Conservatori Escola de música Altres

3. T'agrada l'assignatura de música de l'escola?
 Sí No M'és indiferent
Per què? _____

4. Creus que és útil l'assignatura de música?
 Sí No M'és indiferent
Per què? _____

5. Si eres músic, t'avorreixes en les classes de l'escola?
 Sí No De vegades

Aprenies coses noves?
 Sí No De vegades

6. Si no eres músic, saps interpretar una partitura?
 Sí, amb fluïdesa No Em costava llegir les notes

7. Segueixes el ritme de les classes?
 Sí No De vegades

Si la resposta no és afirmativa, amb quines dificultats et trobes?

8. Quina metodologia s'usa?

Tocar la flauta de bec

Cantar cançons populars

Tocar instruments de l'aula

Continguts teòrics musicals

Es segueix un llibre

Ballar

Altres com: _____

9. Quins estils de música has donat a classe?

Clàssica

Moderna

10. Quin estil de música t'agrada i escoltes?

Clàssica

Moderna

Per exemple: _____

11. Feu a classe activitats en grup de manera col·laborativa?

Sí

No

12. Et sents part del grup i útil de la teua tasca a classe?

Sí

No

13. Organitzeu concerts per a públic divers?

Sí

No

14. T'ha creat el gust musical per voler seguir en contacte amb el món de la música?

Sí

No

15. Si la resposta és afirmativa, de quina manera continuaries t'agradaria continuar o estàs ampliant?

Estudiant un instrument

Unint-me un grup de música

Altres, com : _____

16. Com resumiries l'assignatura de música de l'escola?

Gràcies per la teua col·laboració.

Annex. Taula de la classificació de les preguntes en referència als aspectes analitzats a les enquestes.

<ul style="list-style-type: none">• Estudis de música especialitzats o no:<ul style="list-style-type: none">- Eres músic?- Si la resposta és afirmativa, on has estudiat música?
<ul style="list-style-type: none">• Motivació i interessos:<ul style="list-style-type: none">- T'agrada l'assignatura de música? Per què?- Creus que és útil? Per què?- T'ha creat el gust musical per voler seguir en contacte amb el món de la música? De quina manera?- T'agraden les cançons que treballau a classe?- T'agrada el paper que tens com a membre d'<i>Estany's Band</i>?- T'agrada fer concerts en directe?
<ul style="list-style-type: none">• Metodologia utilitzada a l'aula:<ul style="list-style-type: none">- Quina metodologia s'usa?- Quins estils de música has donat a classe?- Feu a classe activitats en grup de manera col·laborativa?- Organitzeu concerts per a públic divers?
<ul style="list-style-type: none">• Correcta integració:<ul style="list-style-type: none">- Si eres músic, t'avorreixes en les classes de l'escola? Aprens coses noves?- Si no eres músic, sabries interpretar una partitura?- Segueixes el ritme de les classes? Si la resposta no és afirmativa, en quines dificultats et trobes?- Et sents part del grup i útil de la teua tasca a classe?- Saps interpretar les partitures no convencionals que treballas a classe?- Penses que són adequades al teu nivell?- Creus que tocaries millor amb partitures convencionals?- Et sembla útil treballar les cançons aprenent-te les notes de memòria?

■ Preguntes dirigides a l'alumnat de diverses escoles i IES de la C.V.

■ Preguntes incorporades per a l'enquesta dirigida als alumnes del CEIP Juan Carlos I d'Almenara

Annex IX. Carta de permís als directors i directores de diverses escoles.

Benvolgut Director/a:

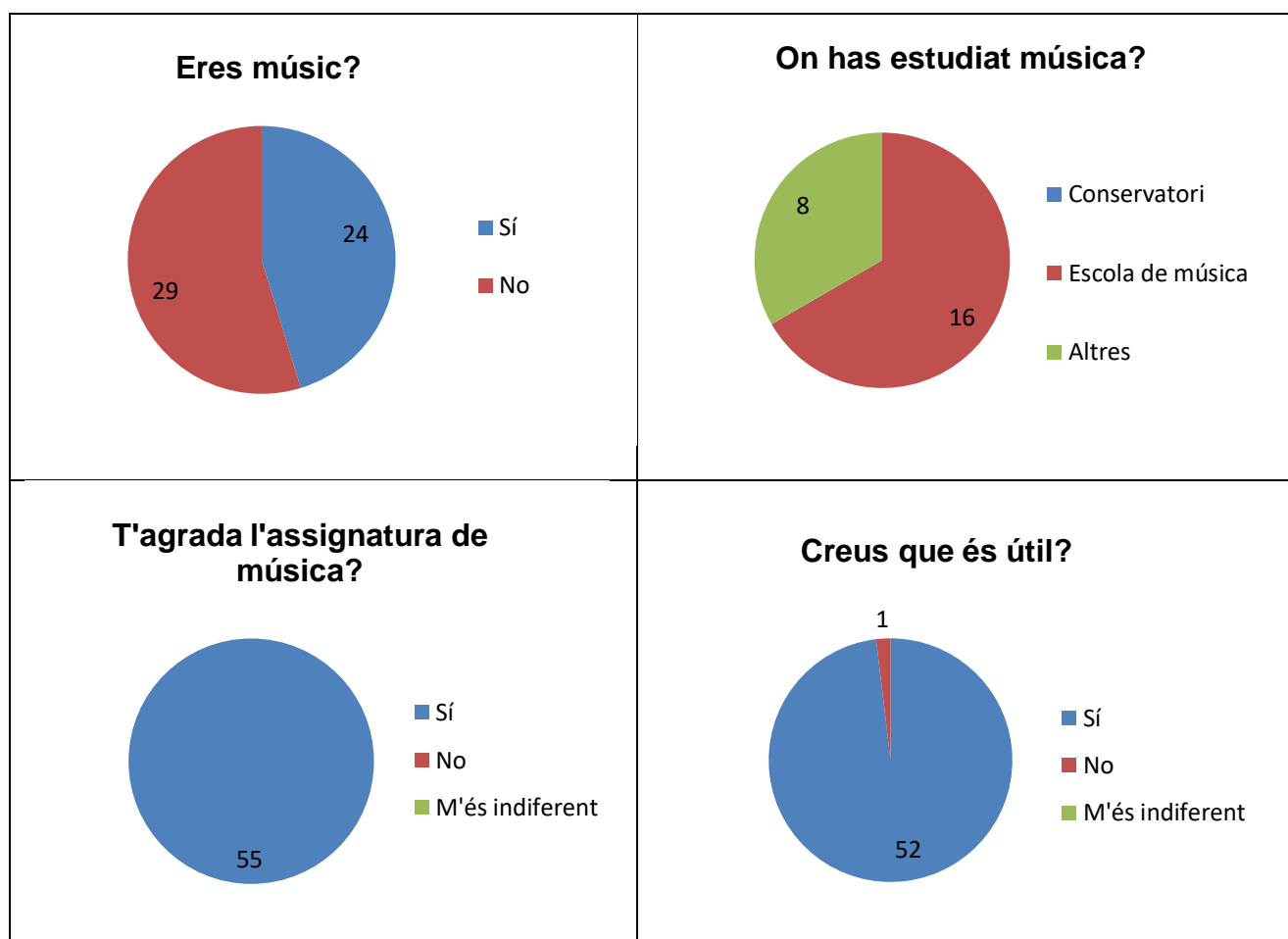
M'adrece a vosté per demanar-li que passes al professor/a de sisé de primària del teu centre aquesta carta amb el qüestionari adjunt.

El qüestionari té com a finalitat recollir informació sobre diferents aspectes de l'assignatura de música que s'imparteix al Centre per posteriorment fer una comparativa amb el projecte que es realitza al col·legi CEIP Juan Carlos I d'Almenara on realitze les pràctiques de magisteri de la menció de música. Aquest estudi és per a la realització del meu Treball de Final de Grau.

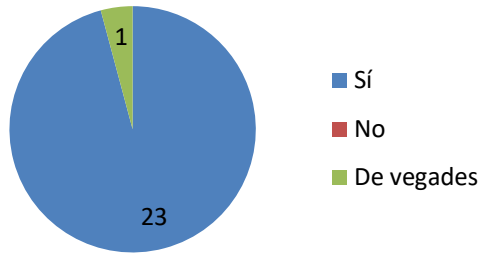
Us agrairia que omplíreu el qüestionari al més aviat possible. Les dades són confidencials i anònimes, i es donaran a conèixer en forma de percentatges.

Moltes gràcies per la vostra atenció i interès, estic a la vostra disposició per a qualsevol aclariment al respecte.

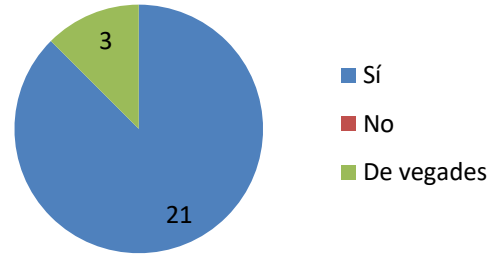
Annex X. Il·lustracions amb el total de respostes enfront les preguntes de l'enquesta per als alumnes del CEIP Juan Carlos I.

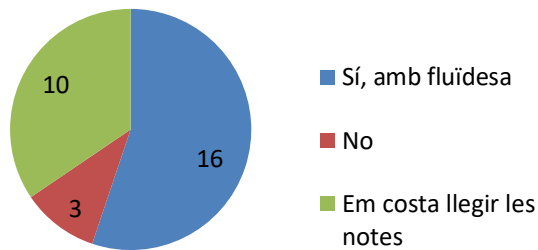
Si eres músic, t'avorreixes en les classes de música?

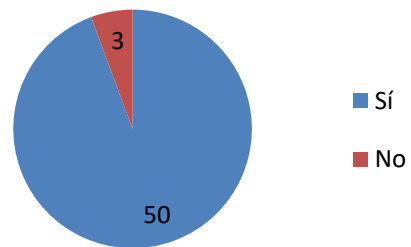
Aprrens coses noves?

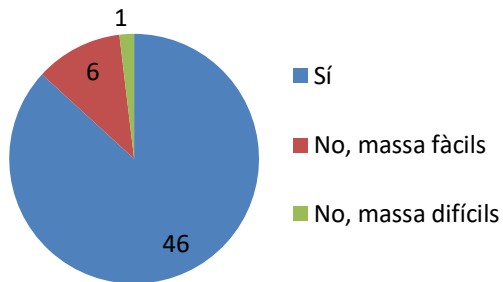
Si no eres músic, sabries interpretar una partitura?

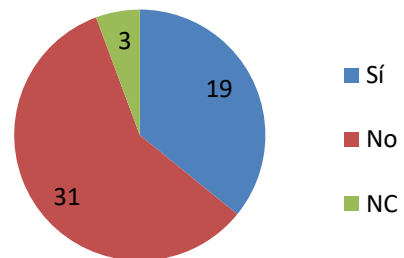
Saps interpretar les partitures no convencionals que treballes a classe?

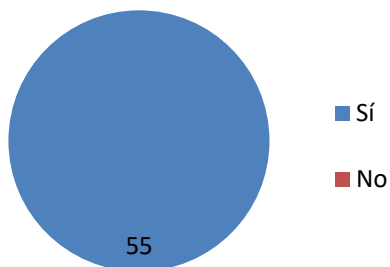
Penses que són adequades al teu nivell?

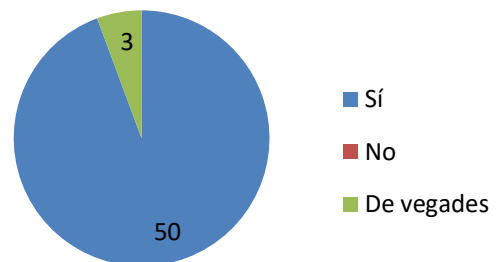
Creus que tocaries millor amb partitures convencionals?

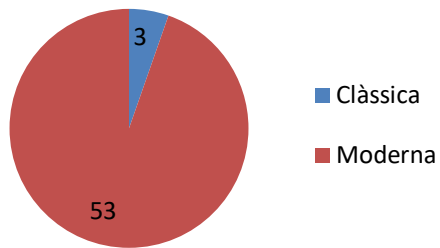
Creus que és útil aprendre't les notes de memòria?

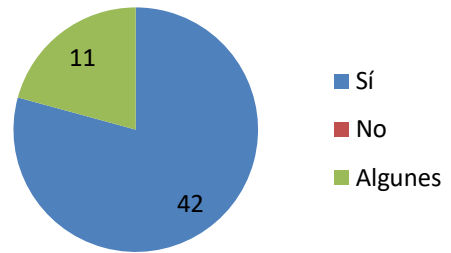
Segueixes el ritme de les classes?

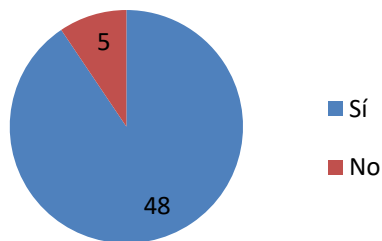
Quin estil de música t'agrada i escoltes?

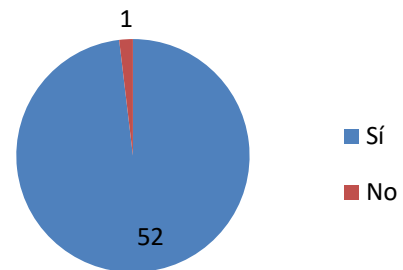
T'agraden les cançons que treballau a classe?

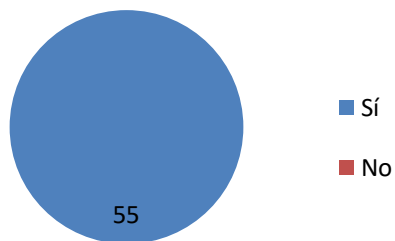
T'agrada el paper que tens com a membre d'*Estany's Band*?

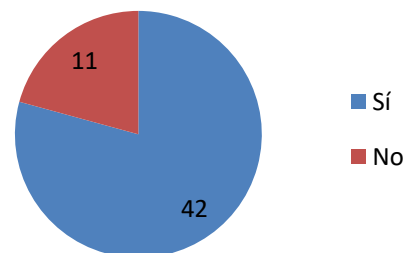
Et sents part del grup i útil de la teua tasca a classe?

T'agrada fer concerts en directe?

T'ha creat el gust musical per voler seguir en contacte amb el món de la música?

De quina manera t'agradaria continuar o estàs ampliant?

